

Josep Viader, mestre de mestres

Músic, compositor i, sobretot, mestre

El nom de Josep Viader i Moliner (1917-2012) quedarà imprès per sempre més i en lloc destacat en el panorama musical i educatiu de les comarques gironines. Fins a la seva mort, el 25 d'octubre del 2012, poc després d'haver complert 95 anys, va ser guia i en certa manera jutge de molts i molts estudiants i mestres de música. Darrere seu ha deixat un llegat de composicions i coneixements tècnics que perduraran, com pronosticava el nom de la seva peça més internacional, *La sardana, eterna*.

PURI ABARCA > TEXT

PERE DURAN > FOTOS

ARXIU INSPAI - DIPUTACIÓ DE GIRONA

cap a les escolanies de Sant Feliu, del Mercadal i del Carme. Sigui com sigui, als 14 anys ja va decidir consagrar-se a aquestes passions fins a la seva mort. Treballador incansable, els que el coneixien a fons diuen que era molt dur i exigent amb els seus alumnes i, fins i tot, força irònic. «La vida ja el suspendrà», se li sentia dir quan havia de posar nota a algun alumne que ell considerava sense talent i decidia aprovar-lo pels pèls. Però aquest mateix caràcter exigent el va fer disciplinat i una persona molt competent en tot el que es proposava fer. Com a mestre i com a

director de cant coral, no hi ha dubtes sobre la seva excel·lència.

Als 14 anys ja es va definir i va començar a estudiar magisteri i música en el Conservatori del Liceu. Deu anys després, escrivia la seva primera sardana, *En el puig*. Va ser contrabaixista de l'orquestra Bolero (posteriorment, La Principal de Girona) i va ingressar com a professor de música a l'escola Normal l'any 1945, de la qual va arribar a ser director (hi va estar fins al 1985). Enmig de tota aquesta activitat, el 1943 va conèixer la que seria la seva esposa, l'Anna Vidal, l'«Anita», a Bordils, unió de la qual va néixer, uns anys després, l'Anna Maria. Va dirigir la coral masculina del GEIEG (1948); va ser professor del Conservatori de Girona (1949-1985) i representant en el Sindicat i la Mútua de Músics (1940-1976), i el 1957 va fundar la Coral Polifònica de Girona.

Josep Viader va néixer a Girona el 1917. Podria haver triat continuar el negoci familiar de la fleca del carrer Albareda, però alguna cosa li va despertar la curiositat pel que serien les seves grans passions: la música i l'ensenyament. Potser van ser les primeres notes que va aprendre a l'escola dels germans de La Salle o el fet de deixar-se arrossegar pel mestre Civil

**La seva obra inclou
16 composicions per a
cant coral, 12 cànons,
18 obres religioses,
harmonitzacions i
adaptacions**

>> Josep Viader,
fa pocs anys.

I va tenir temps per dedicar-se també, encara que tan sols uns anys (1958-1964), a ser regidor de la ciutat. Fou una època de la qual no se sentia especialment orgullós (tot i no renunciar-hi), pel que va representar ser un càrrec polític emmarcat en el règim franquista. Així ho reconeixia més endavant, ja en democràcia, quan l'exdirigent de CDC Josep López de Lerma el va anar a buscar per proposar-li que es presentés de cap de llista de la formació per a l'Ajuntament de Girona. «A la llarga, us puc perjudicar», deia Viader, preveient, de manera intel·ligent, que algú li podria retreure més endavant el seu càrrec en època franquista. La seva faceta política, doncs, es va acabar amb la participació com a regidor i, des de llavors, ni tan sols va sentir la necessitat de criticar cap partit. No era el seu món.

Una tècnica acurada i rigorosa

Era un compositor amb una tècnica molt acurada i algunes de les seves peces, pel que tenien d'alta qualitat i caràcter rigorós, eren, en ocasions, difícils d'interpretar de manera fidel a l'esperit que el mestre Viader els va infondre quan les va crear. La seva obra inclou 16 composicions per a cant coral, 12 cànons, 18 obres religioses, harmonitzacions i adaptacions. No va ser un compositor molt prolífic, perquè essencialment era mestre

L'exigència professional del caràcter de Viader és una característica lloada, amb el temps, pels que van estudiar amb ell o hi van treballar

i director de coral, però algunes de les seves obres han deixat una forta petjada, com ara *La sardana, eterna* —que ha estat interpretada arreu del món—, l'harmonització que moltes corals canten i toquen d'*Els Segadors*, o l'emotiva *Dolcesa*, aclamada en nombrosos auditoris.

Reivindicava la catalanitat dins l'esperit del cant coral, la tradició. Defensava que el cançoner de Catalunya era molt ric i, malgrat reconèixer que la música anglosaxona tenia un cert ritme atractiu, destacava la part emotiva del tarannà de la cançó catalana. Era amant de la música melòdica, i amb els seus col·laboradors havia comentat, més d'un cop, que «dolentes» que eren bona part de les peces electròniques que van sorgir als anys vuitanta. Els músics que es van fer famosos en aquell període i en aquella disciplina, deia ell, no sabien de música.

>> *El cor juvenil Saba Nova dirigit per Josep Viader a l'escenari del Teatre Municipal de Girona (1986).*

Mestre i guia

La rigidesa, l'exigència i la duresa professional del caràcter de Viader són característiques lloades, amb el temps, pels que van estudiar amb ell o hi van treballar. Era dur, sí, però al seu costat s'aprenia molt. L'opinió positiva sobre la seva qualitat com a mestre que, a més d'ensenyar, orientava els alumnes perquè encaressin la seva vida i fessin les coses ben fetes, és unànime. Tenia el do de la paraula, una virtut que mostrava, per exemple, en les reunions del Sindicat de Músics que es feien a Madrid durant els anys setanta. La majoria de representants esperaven que arribés Viader perquè hi aportés la seva visió i, amb quatre paraules ben dites, hi posés pau. Mestre inflexible també pel que feia a la disciplina, amb sorpreses com la d'aquell dia que alguns dels seus alumnes de la Normal recorden, quan va arribar a classe i els va advertir que guardessin silenci, sota l'amenaça de suspendre tothom. El dia següent, els alumnes van continuar amb la seva actitud xerraire i Viader es va limitar a complir l'advertència: «Esteu tots suspesos per tot el curs.» Sigui com sigui, va guiar i marcar els seus col·laboradors,

alguns dels quals han dit més d'un cop, quan ell ja estava retirat, allò de «com ho faria això el mestre Viader?», a l'hora de prendre una decisió. Li agradava molt viatjar a llocs on pogués ampliar coneixements de pedagogia en qualsevol dels àmbits de l'ensenyament, per després aplicar-los en el seu dia a dia.

Lluitador i premiat

Josep Viader no es va resignar a la jubilació. Ell es veia amb plenes facultats de continuar treballant, i mai no va deixar de banda les seves passions, sobretot la música. L'any 1995 va compondre la seva última sardana, *Palamós, vila bonica*, i va continuar vinculat a la Coral Polifònica de Girona, la seva criatura,

Josep Viader no es va resignar a la jubilació. Ell es veia amb plenes facultats de continuar treballant, i mai no va deixar de banda les seves passions, sobretot la música

que va veure créixer i evolucionar fins a assolir la qualitat actual.

La llar de jubilats a la qual va assistir ja d'ancià va rebre de bon grat la seva proposta de crear-hi un grup musical, concretament de flautes de bec. Ell va triar la flauta de bec per formar el grup, ja que és un instrument de tècnica senzilla, tot i que requereix una bona coordinació de respiració i mans. Se'n va sortir, i la llar va tenir grup musical.

La seva gran tasca ha estat reconeguda institucionalment al llarg dels temps. A banda del carrer i l'auditori que porten el seu nom a Girona, l'any 1982 va ser nomenat Gironí de l'Any; el 1990 va rebre la Medalla President Macià i, un any després, la Creu de Sant Jordi. L'Obra del Ballet Popular (OBP) li va concedir també la Medalla al Mèrit Musical. La seva vida i obra resten recollides en la biografia del l'historiador Joan Domènech Moner *Josep Viader i Moliner, de la música de cobla a la Polifònica*.

Tot plegat, per recordar un mestre i director de cor d'alt nivell, convertit ja en patrimoni i referent de la música gironina.

Puri Abarca és periodista.